

EKONOMISKUMS, PRODUKTIVITĀTE, EFEKTIVITĀTE — VIENOTAS IZPRATNES VEIDOŠANA

Latvijas Republikas Valsts kontrole

Skanstes ielā 50, Rīgā, LV - 1013

Tālrunis: +371 67017500

Fakss: +371 67017673

E-pasts: lrvk@lrvk.gov.lv

Mājaslapa: <http://www.lrvk.gov.lv>

09.06.2017.

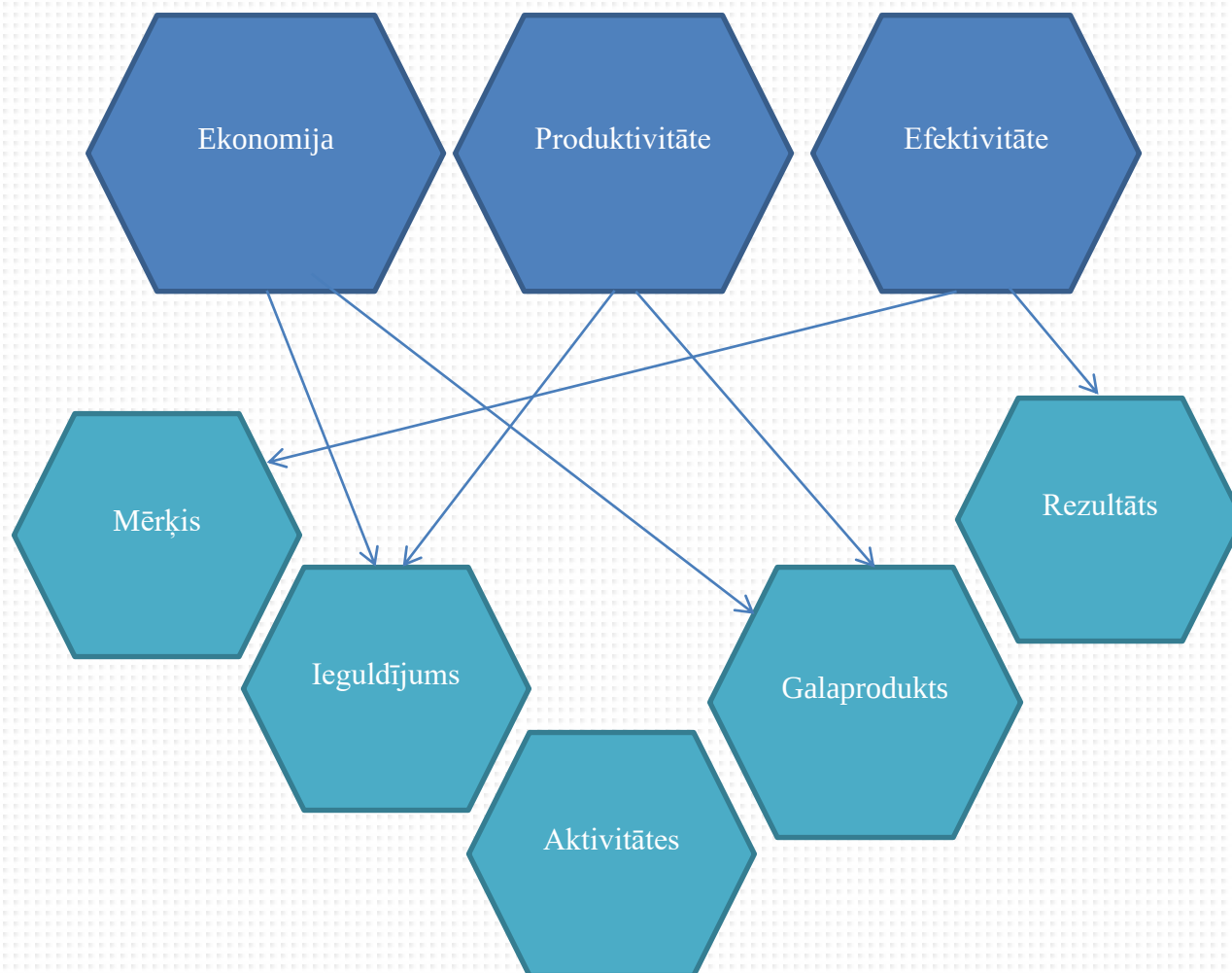
LIETDERĪBAS REVĪZIJAS MĒRĶIS (ISSAI 300)

- Augstākās revīzijas iestādes veiktā lietderības revīzija ir neatkarīga, objektīva un uzticama pārbaude, vai valdības apņemšanās, sistēmas, darbības, programmas, pasākumi vai organizācijas funkcionē saskaņā ar ekonomiskuma, produktivitātes un efektivitātes principiem un vai ir iespējami uzlabojumi
- Galvenais lietderības revīzijas mērķis – konstruktīvi veicināt ekonomisku, efektīvu un produktīvu pārvaldību. Tas, savukārt, veicina atbildību un caurskatāmību

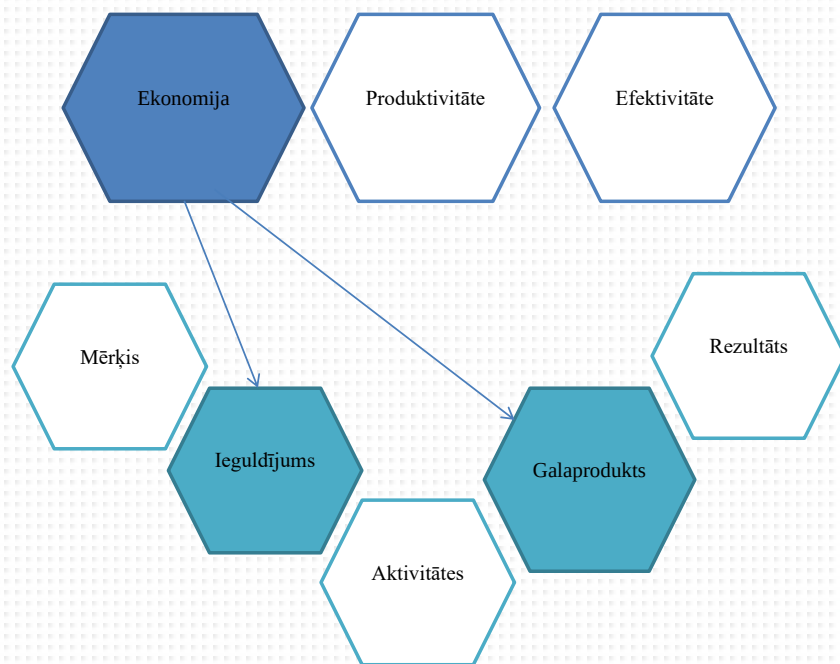
TERMINU SKAIDROJUMS (ISSAI 3100)

- **Ekonomiskums** – vai aktivitātes ir ieviestas par viszemākajām izmaksām, vienlaikus saglabājot kvalitāti. Izmantojamie resursi ir bijuši pieejami paredzētajā laikā, apjomā un par zemāko cenu
- **Produktivitāte** – vai resursi, kas vajadzīgi konkrētu darbību mērķu sasniegšanai, tiek iegūti tā, lai tiktu nodrošināta optimāla attiecība starp ieguldījumiem un galaproduktu, vai konkrēto rezultātu varētu sasniegt, izmantojot mazāk resursu, vai arī, izmantojot tos pašus resursus, varētu sasniegt labākus rezultātus
- **Efektivitāte** – attiecība starp plānoto mērķi un rezultātu, t.i., cik lielā mērā ir sasniegti izvirzītie mērķi

ĪEGULDĪJUMA – GALAPRODUKTA MODELIS

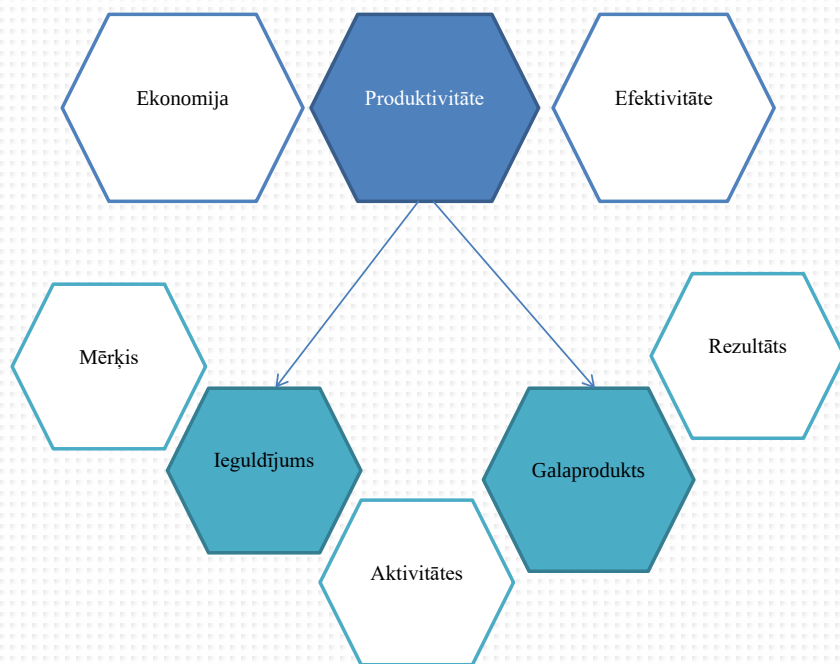

EKONOMISKUMS

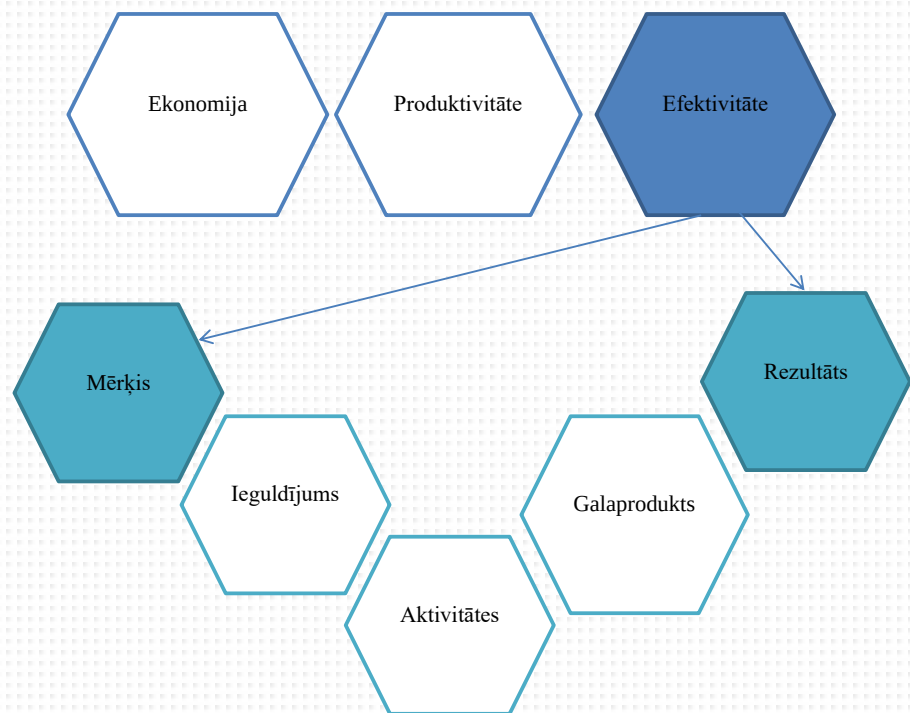
- Novērtējot **ekonomiskumu**, uzmanība tiek pievērsta ieguldītajiem resursiem, t.i., vai galaprodukts ir radīts par viszemākajām izmaksām, vienlaikus saglabājot kvalitāti
- Ekonomiskumu mēra, salīdzinot līdzīgu aktivitāšu izmaksas citos laika posmos, citu personu īstenoto aktivitāšu izmaksas vai arī salīdzinot izmaksas ar pieņemtiem standartiem

PRODUKTIVITĀTE

- Novērtējot **produktivitāti**, uzmanība tiek pievērsta galaproduktam, t.i., vai ar tiem pašiem ieguldītajiem resursiem var radīt vairāk galaprodukta
- Produktivitāti mēra, salīdzinot līdzīgu aktivitāšu radīto galaproduktu citos laika posmos, citu personu īstenoto aktivitāšu radīto galaproduktu vai arī salīdzinot ar pieņemtiem standartiem

EFEKTIVITĀTE

- Novērtējot **efektivitāti**, uzmanība tiek pievērsta attiecībai starp plānoto mērķi un rezultātu, t.i., cik lielā mērā ir sasniegti izvirzītie mērķi
- Efektivitāti mēra, nosakot rezultāta novirzi no mērķa un salīdzinot to ar iepriekš noteikto pieļaujamo novirzes lielumu

ISSAI – VALSTS KONTROLES PIEEJAS PAMATĀ

- Valsts kontrole lietderības aspektus apskata lietderības revīzijās vai kā sastāvdaļu finanšu vai likumības (atbilstības) revīzijās, veicot pārbaudes par revidējamo vienību darbības ekonomiskumu, efektivitāti un produktivitāti
- Katras lietderības revīzijas laikā var pārbaudīt vienu vai vairākus no lietderības revīzijas aspektiem (ekonomiskumu, produktivitāti vai efektivitāti)
- ISSAI standartos noteiktais efektivitātes, produktivitātes un ekonomiskuma skaidrojums ir pamatprincips, kas tiek izmantots, tālāk revīzijās nosakot efektivitātes, produktivitātes, ekonomiskuma kritērijus

LIETDERĪBAS REVĪZIJAS KRITĒRIJI (ISSAI 300)

- Revīzijas kritēriji:
 - ir pārbaudāmā priekšmeta izvērtēšanas mēraukla
 - skaidro, pret ko tiks vērtēta revidējamā vienība
 - lietderības kritēriji katrā konkrētā revīzijā var būt citi, jo ir tieši atkarīgi gan no revidējamās jomas, gan no izraudzītās tēmas
- Revidentam ir jāinformē revidējamā vienība, kuri kritēriji tiek izmantoti un kāpēc

PIEMĒRS

PIEMĒRS

Ekonomiskums

- Vai noteiktās kvalitātes reklāmas materiāls ir sagatavots par iespējami zemāko cenu salīdzinājumā ar citu līdzīgu reklāmas materiālu cenu?

Produktivitāte

- Vai 2017.gadā par tiem pašiem līdzekļiem ir sagatavots iespējami lielākais noteiktās kvalitātes reklāmas materiāla eksemplāru skaits salīdzinājumā ar 2016.gadu?

Efektivitāte

- Cik lielā mērā reklāmas materiāla sagatavošana nodrošināja plānoto muzeja apmeklētāju skaita palielināšanos 2017.gadā? Vai novirze no plānotā mērķa pārsniedz pieļaujamo robežu?

VAI AMBULATORĀ VESELĪBAS APRŪPES SISTĒMA LATVIJĀ IR PILNVEIDOJAMA?

Revīzijas jautājums	Kritērijs	Kritērijs sasniegts jā/nē
Vai 2013., 2014. un 2015.gadā vidēji valstī ir sasniegti ģimenes ārstiem noteiktie kvalitātes kritēriji?	Kvalitātes kritēriju izpilde attiecīgā gada ietvarā iekļaujas attiecīgajās kvalitātes kritērijiem noteiktajās robežvērtībās Ja gada ietvarā ir vairāki kvalitātes kritēriji, tad tiek pieņemts, ka attiecīgā gada ietvarā kvalitātes kritēriji: ✓ ir izpildīti, ja izpildīti gandrīz visi kvalitātes kritēriji (+/- divi kritēriji); ✓ Ir daļēji izpildīti, ja izpildīta vairāk nekā puse kvalitātes kritēriju; ✓ nav izpildīti, ja izpildīta mazāk nekā puse kvalitātes kritēriju	⊗ Nē, kritērijs nav sasniegts: - 2013.gadā no 13 kvalitātes kritērijiem sasniegti 3 kvalitātes kritēriji; - 2014. un 2015.gadā no 13 kvalitātes kritērijiem sasniegti 4 kvalitātes kritēriji

VAI PAŠVALDĪBU RĪCĪBA AR MANTU UN FINANŠU LĪDZEKĻIEM, NODROŠINOT SAVĀM FUNKCIJĀM ATBILSTOŠUS MAKSAS PAKALPOJUMUS IEDZĪVOTĀJIEM, IR EFEKTĪVA UN EKONOMISKA?

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs sasniegts jā/nē
Vai maksa par Pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem ir ekonomiski pamatota?	Pakalpojuma maksas aprēķinā iekļauto izmaksu un faktisko pakalpojuma sniegšanas izmaksu relatīvās izmaiņas nav lielākas par 5% (vai pašvaldības noteiktajām)	Nē, kritērijs nav sasniegts – Pašvaldību noteiktā maksa par pakalpojumiem nav bijusi ekonomiski pamatota, jo: ✓ nosakot maksu par siltumapgādes un ūdensapgādes pakalpojumiem, dzīvojamo māju apsaimniekošanu, maksu par kultūras namu un muzeju pakalpojumiem netiek sagatavoti izmaksu aprēķini; ✓ izglītības iestāžu sniegto ēdināšanas pakalpojuma sniegšanas izmaksas līdz pat 5 reizēm pārsniedz noteiktās maksas apmēru.
Vai ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšana Pašvaldībā ir organizēta efektīvi?	○ Ūdensapgādes pakalpojumam – pakalpojuma saņēmējiem piegādātā ūdens attiecība pret iegūtā ūdens apjomu; ○ Kanalizācijas pakalpojumam – uzskaitīto savākto notekūdeņu attiecība pret attīrīto notekūdeņu apjomu	Nē, kritērijs nav sasniegts – 30 līdz 63 % no iegūtā ūdens apjoma pašvaldības netika realizēti. Nē, kritērijs nav sasniegts – 48 līdz pat 86 % no attīrīšanas iekārtās nonākušajiem notekūdeņiem pašvaldībās nebija uzskaitīti kā no pakalpojuma saņēmējiem savāktie.

NOZARES ANALĪZE

- Trīs veida informācijas avoti
 - Iekšējie
 - Finanšu revīziju analīze
 - Politikas jomu revīzijas
 - Normatīvie akti un politikas plānošana
 - Citas institūcijas
 - Pašvaldību pašnovērtējums
 - Valsts kontrolējošās institūcijas
 - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
 - Pētījumi pašvaldību darbības jomā
 - Sabiedrība
 - Sūdzības (vairāk par 500 ik gadu)
 - Fokusa grupa*

PALDIES PAR UZMANĪBU!